

**Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Európska iniciatíva občanov –
Zachráňme včely a poľnohospodárov****(stanovisko z vlastnej iniciatívy)**

(2023/C 100/07)

Spravodajca: **Arnold PUECH D'ALISSAC**

Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia	19. 5. 2022
Právny základ	článok 52 ods. 2 rokovacieho poriadku stanovisko z vlastnej iniciatívy
Príslušná sekcia	sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie
Prijaté v sekcii	24. 11. 2022
Prijaté v pléne	15. 12. 2022
Plenárne zasadnutie č.	574
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	168/0/2

1. Závery a odporúčania

1.1. Úspech tejto európskej iniciatívy občanov preukazuje vysoké očakávania občanov od Európskej komisie. EHSV by v prvom rade chcel zablahoželať organizátorovi a privítať angažovanosť občanov v súvislosti s týmto úspechom, keďže zozbierať všetky potrebné podpisy nie je ľahké. Vyzýva preto Európsku komisiu, aby poskytla presné a konkrétne odpovede na požiadavky sformulované touto európskou iniciatívou občanov.

1.2. EHSV vyjadruje poľutovanie nad tým, že hlavný návrh európskej iniciatívy občanov, ktorý spočíva v úplnom ukončení používania syntetických pesticídov do roku 2035, nie je zdôraznený vo zvolenom názve: Zachráňme včely a poľnohospodárov. EHSV okrem toho zdôrazňuje, že Európska komisia momentálne vypracúva alebo už prijala niekoľko právnych aktov na podporu včiel, opeľovačov, biodiverzity, udržateľného používania pesticídov a na podporu poľnohospodárov pri agroekologickej transformácii. Uznáva však, že tieto opatrenia neumožnili plné dosiahnutie cieľov. Preto vyzýva Európsku komisiu, aby prijala doplnujúce opatrenia na konkrétne a účinnejšie dosiahnutie ambiciózných cieľov, ktoré si stanovuje. Odporúča napríklad väčšiu podporu presného poľnohospodárstva, digitálneho poľnohospodárstva, biokontroly, robotiky, ale aj agroekológie.

1.3. EHSV trvá na potrebe zohľadniť v zásadnom kontexte udržateľnosti potravinových systémov a potravinovej sebestačnosti všetky tri piliere udržateľnosti (environmentálny, sociálny a hospodársky) bez toho, aby zabúdalo na hospodársky rozmer, ktorý sa často odsúva stranou.

1.4. EHSV ďalej vyzýva Európsku komisiu, aby pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia vykonala posúdenie vplyvu a zhodnotila najmä náklady vyplývajúce z iniciatívy pre poľnohospodársku výrobu a hospodárstvo, v porovnaní s finančnými nákladmi poľnohospodárov v dôsledku straty biodiverzity.

2. Kontext

2.1. *Európska iniciatíva občanov za poľnohospodárstvo šetrnejšie k včelám, ľuďom a životnému prostrediu*

2.1.1. Nástroj európskej iniciatívy občanov ponúka európskym občanom možnosť aktívne sa zúčastňovať na demokratickom procese Európskej únie (EÚ) tým, že Európsku komisiu požiadajú o predloženie nových právnych predpisov. Pokiaľ iniciatíva získa podporu aspoň jedného milióna občanov EÚ a dosiahne aspoň vo štvrtine členských štátov⁽¹⁾ potrebné prahové hodnoty, Európska komisia musí na európsku iniciatívu občanov reagovať.

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/788 zo 17. apríla 2019 o európskej iniciatíve občanov (Ú. v. EÚ L 130, 17.5.2019, s. 55).

2.1.2. Európska iniciatíva občanov „Zachráňme včely a poľnohospodárov! Za poľnohospodárstvo šetrné voči včelám pre zdravé životné prostredie“ tieto prahové hodnoty dosiahla, a teda žiada Európsku komisiu, aby predložila právne akty zamerané na postupné zakázanie syntetických pesticídov do roku 2035, na obnovu biodiverzity a pomoc poľnohospodárom počas tejto transformácie.

2.2. Kontext úbytku opel'ovačov a straty biodiverzity v Európe

2.2.1. Požiadavky sformulované touto európskou iniciatívou občanov súvisia s tým, že Európa čelí úbytku včiel. Podľa Európskeho červeného zoznamu včiel sa totiž populácia každého tretieho druhu včiel a motýľov znižuje a každému desiatemu hrozí vyhynutie⁽²⁾.

2.2.2. Lenže 84 % európskych plodín aspoň čiastočne opel'ujú živočíchy⁽³⁾ a 78 % voľne rastúcich rastlín v EÚ závisí od hmyzích opel'ovačov⁽⁴⁾. Ich ochrana je teda v súčasnom kontexte dôležitosti potravinovej bezpečnosti a sebestačnosti zásadnou výzvou pre poľnohospodársku výrobu. Okrem toho, včely sú nevyhnutné na výrobu medu, pričom EÚ je v tejto oblasti sebestačná len na 60 %. Na uspokojenie dopytu sa musí spoliehať na dovoz (z toho 28 % pochádza z Číny), ktorý má nižšiu kvalitu ako európsky med.

2.2.3. Podľa hodnotiacej správy Medzivládnej vedecko-politickej platformy pre biodiverzitu a ekosystémové služby (IPBES)⁽⁵⁾ o opel'ovačoch, opel'ovaní a potravinárskej výrobe patrí medzi hlavné faktory úbytku opel'ovačov zmena využívania pôdy, intenzívne poľnohospodárske postupy a používanie pesticídov, znečistenie životného prostredia, exotické invázne druhy, patogény a zmena klímy.

2.2.4. Rôznorodé zdroje potravy (nektár a peľ) v dostatočnom množstve počas celého roka sú tiež kľúčové pre správny vývoj včiel a zaručenie pravidelnejšej výroby medu pre včelárov⁽⁶⁾.

2.2.5. Úbytok včiel súvisí s celkovejšou stratou biodiverzity. V globálnej hodnotiacej správe o biodiverzite a ekosystémových službách platformy IPBES⁽⁷⁾ z roku 2019 sa zhodnotila bezprecedentná strata biodiverzity.

2.2.6. Po týchto správach platformy IPBES francúzsky Národný výskumný inštitút pre poľnohospodárstvo, potraviny a životné prostredie (INRAE) a Francúzsky výskumný inštitút pre využívanie mora (Ifremer) uverejnili v máji 2022 spoločný vedecký posudok o vplyve prípravkov na ochranu rastlín na biodiverzitu a ekosystémové služby⁽⁸⁾. V tomto posudku sa zdôrazňuje viacrozmerná povaha straty biodiverzity, ako aj ťažkosti so stanovením relatívneho podielu prípravkov na ochranu rastlín na tomto úbytku z dôvodu vzájomnej závislosti rôznych faktorov. Vedecké poznatky naopak posudku umožnili stanoviť jasnú príčinnú súvislosť medzi používaním prípravkov na ochranu rastlín a úbytkom niektorých populácií: v prípade hmyzích opel'ovačov.

2.3. Európska komisia vypracúva alebo už prijala niekoľko právnych aktov na podporu včiel, udržateľného používania pesticídov, obnovy biodiverzity a na podporu poľnohospodárov pri agroekologickej transformácii

2.3.1. Pokiaľ ide o ochranu včiel a opel'ovačov, EÚ v roku 2018 spustila iniciatívu EÚ zameranú na opel'ovače, ktorej cieľom je bojovať proti úbytku voľne žijúcich opel'ovačov v EÚ. Zahŕňa desať opatrení rozdelených do troch prioritných tém:

- zlepšenie vedomostí o úbytku opel'ovačov, jeho príčinách a dôsledkoch,
- riešenie príčin úbytku opel'ovačov,
- zvyšovanie informovanosti, zapojenie širokej verejnosti a podpora spolupráce.

⁽²⁾ Nieto a kol., 2014. Európsky červený zoznam včiel.

⁽³⁾ Williams, 1994. The dependence of crop production within the European Union on pollination by honeybees.

⁽⁴⁾ Ollerton a kol., 2011. How many flowering plants are pollinated by animals?

⁽⁵⁾ IPBES, 2016. Hodnotiaca správa o opel'ovačoch, opel'ovaní a potravinárskej výrobe.

⁽⁶⁾ Francúzsky technický a vedecký inštitút pre včely a opel'ovanie, (ITSAP), 2015. Ressources alimentaires pour les abeilles (Zdroje potravy včiel).

⁽⁷⁾ IPBES, 2019. Globálna hodnotiaca správa o biodiverzite a ekosystémových službách.

⁽⁸⁾ INRAE a Ifremer, 2022. Impacts des produits phytopharmaceutiques sur la biodiversité et les services écosystémiques (Vplyv prípravkov na ochranu rastlín na biodiverzitu a ekosystémové služby).

Európsky dvor audítorov však vo svojej osobitnej správe č. 15/2020 o ochrane voľne žijúcich opelovačov v EÚ⁽⁹⁾ konštatoval, že „to malo malý účinok na zastavenie poklesu a že iniciatívu bolo potrebné lepšie riadiť, aby dosiahla svoje ciele“. Európska komisia okrem toho vo svojej správe o vykonávaní tejto iniciatívy⁽¹⁰⁾ sama uznala, že hoci bol pri vykonávaní opatrení iniciatívy dosiahnutý výrazný pokrok, ešte je potrebné vyvinúť úsilie na riešenie rôznych príčin úbytku.

2.3.2. Pokiaľ ide o zníženie vplyvu a rizík prípravkov na ochranu rastlín, Európska komisia začala revíziu svojej smernice o udržateľnom používaní pesticídov, aby reagovala na veľký problém s jej obmedzenou účinnosťou, pokiaľ ide o zníženie ich používania a rizík pre zdravie ľudí a životné prostredie, tým, že v júni 2022 predložila nový návrh nariadenia⁽¹¹⁾. Medzi hlavné vývojové trendy patria:

- právne záväzné ciele na úrovni EÚ na zníženie používania chemických pesticídov a z nich vyplývajúceho rizika, ako aj používania nebezpečnejších pesticídov o 50 % do roku 2030,
- nové opatrenie na zaručenie toho, aby poľnohospodári vykonávali opatrenia integrovanej ochrany proti škodcom,
- zákaz používania všetkých pesticídov, okrem stanovených výnimiek, v citlivých oblastiach.

2.3.3. Uvádzanie prípravkov na ochranu rastlín v EÚ je prísne regulované. Právny rámec pre uvádzanie prípravkov na ochranu rastlín na trh EÚ je stanovený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009⁽¹²⁾. V súlade s tým sa pred schválením účinnej látky na európskej úrovni vykonáva hodnotenie rizík, aby sa zabránilo možným nepriaznivým účinkom na zdravie alebo životné prostredie. Okrem toho sa v súčasnosti revidujú usmernenia o posudzovaní rizík prípravkov na ochranu rastlín pre včely (usmerňujúci dokument o včelách, angl. Bee Guidance Document⁽¹³⁾) s cieľom zohľadniť najnovší vedecký vývoj v tejto oblasti.

2.3.4. Pokiaľ ide o obnovu biodiverzity v poľnohospodárskych oblastiach, EÚ sa môže oprieť o sústavu Natura 2000 (hoci sa netýka poľnohospodárskych oblastí) a o smernice o vtáctve⁽¹⁴⁾ a biotopoch⁽¹⁵⁾, ktoré tvoria základný kameň európskych právnych predpisov o ochrane prírody. Európska komisia okrem toho zaviedla stratégiu EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030⁽¹⁶⁾. Táto stratégia obsahuje najmä opatrenia a záväzky zamerané na obnovu biodiverzity v poľnohospodárskych oblastiach bližšie rozvinuté v návrhu nariadenia o obnove prírody⁽¹⁷⁾, ktorý Európska komisia predložila 22. júna 2022. Konkrétne článok 8 návrhu sa venuje záväznému cieľu pre členské štáty zvrátiť úbytok populácií opelovačov do roku 2030 a článok 9 sa zaoberá záväzkami k obnove poľnohospodárskych ekosystémov, napríklad zabezpečiť, aby aspoň 10 % poľnohospodárskych plôch EÚ do roku 2030 zaberali krajinné prvky podporujúce vysokú biodiverzitu.

2.3.5. Pokiaľ ide o podporu poľnohospodárov pri transformácii, nová SPP na roky 2023 – 2027 je kľúčovým nástrojom na dosiahnutie ambiciózných cieľov Európskej zelenej dohody a podporu poľnohospodárov. V osobitnej správe Dvora audítorov v roku 2020 sa preukázalo, že príspevok súčasnej SPP neumožnil zastaviť pokles biodiverzity na poľnohospodárskej pôde⁽¹⁸⁾. Dvor audítorov dospel k záveru, že „spôsob, akým Komisia sleduje výdavky na biodiverzitu z rozpočtu EÚ, je nespoľahlivý; vplyv priamych platieb v rámci SPP je obmedzený alebo neznámy; Komisia a členské štáty uprednostňujú opatrenia na rozvoj vidieka s menším vplyvom“. V novej SPP sa stanovujú nové opatrenia na zlepšenie jej vplyvu na životné prostredie, ako napríklad lepšia podmienenosť.

⁽⁹⁾ Európsky dvor audítorov. Osobitná správa č. 15/2020.

⁽¹⁰⁾ COM(2021) 261 final.

⁽¹¹⁾ COM(2022) 305 final.

⁽¹²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 z 21. októbra 2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh a o zrušení smerníc Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (Ú. v. EÚ L 309, 24.11.2009, s. 1).

⁽¹³⁾ EFSA, 2022. Revised guidance on the risk assessment of plant protection products on bees (Apis mellifera, Bombus spp. and solitary bees).

⁽¹⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7).

⁽¹⁵⁾ Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

⁽¹⁶⁾ COM(2020) 380 final.

⁽¹⁷⁾ COM(2022) 304 final.

⁽¹⁸⁾ Európsky dvor audítorov. Osobitná správa č. 13/2020.

2.3.6. Európske dokumenty a činnosti v iných odvetviach mimo poľnohospodárstva môžu takisto mať nepriamy účinok na podporu opel'ovačov, napríklad balík právnych predpisov „Fit for 55“, pokiaľ ide o cieľ EÚ znížiť emisie CO₂ o 55 % do roku 2030 (zmena klímy má vplyv aj na včely), akčný plán nulového znečistenia zameraný na odstránenie znečistenia ovzdušia, vody, pôdy, smernica o energii z obnoviteľných zdrojov či nová stratégia EÚ pre lesy s ambíciou Európskej komisie zasadiť do roku 2030 v celej Európe tri miliardy stromov.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. EHSV poukazuje na význam Európskej iniciatívy občanov ako nástroja priamej účasti európskych občanov. Európska iniciatíva občanov je skutočne najúčinnnejším nástrojom participatívnej demokracie na európskej úrovni. EHSV ako most medzi organizáciami občianskej spoločnosti a európskymi inštitúciami v priebehu rokov posilnil postavenie európskych iniciatív občanov a zvýšil ich viditeľnosť v každodennej práci európskych inštitúcií. Teší ho, že toto stanovisko bude prvé, ktoré sa prijme k európskej iniciatíve občanov skôr, ako odpovie Komisia, a vyzýva ju, aby presne odpovedala na predložené žiadosti poskytnúť presné odpovede.

3.2. EHSV vyjadruje poľutovanie nad tým, že hlavný návrh Európskej iniciatívy občanov, ktorý spočíva v úplnom ukončení používania syntetických pesticídov do roku 2035, nie je zdôraznený vo zvolenom názve: Zachráňme včely a poľnohospodárov. Zdôrazňuje, že Európska komisia momentálne vypracúva alebo už prijala niekoľko právnych aktov, ktorými sa pokúsila reagovať na jej požiadavky, ale uznáva, že tieto opatrenia neumožnili úplné dosiahnutie cieľov. Preto pripomína Európskej komisii, aby prijala doplňujúce opatrenia na konkrétne a rýchlejšie dosiahnutie jej cieľov. EHSV však trvá na potrebe zohľadniť v zásadnom kontexte udržateľnosti potravinových systémov a potravinovej sebestačnosti všetky tri piliere udržateľnosti (environmentálny, sociálny a hospodársky) bez toho, aby zabúdalo na hospodársky rozmer, ktorý sa často odsúva stranou, a pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia vykonať posúdenie vplyvu a zhodnotiť najmä náklady vyplývajúce z iniciatívy pre poľnohospodársku výrobu a hospodárstvo.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. Pokiaľ ide o cieľ Európskej iniciatívy občanov „do roku 2030 postupne znížiť používanie syntetických pesticídov v poľnohospodárstve v EÚ o 80 %, počnúc najnebezpečnejšími pesticídmi, a do roku 2035 upustiť od syntetických pesticídov úplne“:

4.1.1. EHSV varuje pred návrhom stanoviť idealistické či nedosiahnuteľné ciele v príliš krátkych lehotách. Zdôrazňuje, že Európska komisia už navrhuje znížiť používanie chemických pesticídov a z nich vyplývajúceho rizika, ako aj používanie nebezpečnejších pesticídov o 50 % do roku 2030. Z celostnejšieho pohľadu je výbor proti stanoveniu cieľov v oblasti znižovania používania pesticídov bez toho, aby sa zohľadnilo, či sú k dispozícii účinné a dostupné alternatívne riešenia pre poľnohospodárov.

4.1.2. EHSV zdôrazňuje, že regulačný rámec pre prípravky na ochranu rastlín v Európe patrí k najprísnejším na svete, pokiaľ ide o ciele, keďže jeho zásadou je absencia neprijateľných účinkov na životné prostredie.

4.1.3. Keďže príčiny úbytku medonosných včiel a voľne žijúcich opel'ovačov sú mnohoraké, podľa EHSV ukončenie používania pesticídov nemožno vnímať ako jediné alebo hlavné riešenie na zabezpečenie ich záchrany. Je dôležité bojovať proti všetkým príčinám ich úbytku. Napríklad v prípade včely medonosnej medzi profesionálnymi včelármi vzbudzuje obavy boj proti klieštikovi včeliemu a sršňovi ázijskému, pričom čakajú na nové riešenia na lepšiu ochranu svojich včiel.

4.1.4. EHSV poukazuje na význam včely medonosnej, voľne žijúcich opel'ovačov a iného hmyzu pre poľnohospodárstvo (opel'ovanie plodín, prirodzená regulácia škodcov atď.). Uvádza príklad verejnospoločných partnerstiev medzi poľnohospodármi a včelármi, ako napríklad „Adoptujte si úl“⁽¹⁹⁾, ktoré zaviedli poľnohospodári. Poľnohospodári, ktorí si adoptujú úle, totiž mimoriadne dbajú na ochranu včiel, keď vykonávajú rastlinolekárske ošetrenia na ochranu svojich plodín. Treba rozvíjať aj opatrenia po vzore „ApiAlert“⁽²⁰⁾ umožňujúce počítať úmrtnosť v úloch a konkretizovať skutočné príčiny ich úmrtí.

4.2. Pokiaľ ide o požiadavku Európskej iniciatívy občanov „obnoviť prírodné ekosystémy v poľnohospodárskych oblastiach tak, aby sa poľnohospodárstvo stalo hlavným faktorom pri obnove biodiverzity“:

⁽¹⁹⁾ Le Betteravier. Quand 14 agriculteurs de l'Aisne deviennent apiculteurs (Keď sa 14 poľnohospodári z departementu Aisne stali včelármi).

⁽²⁰⁾ 20 Minutes. Toulouse: Pour suivre la mortalité des abeilles, BeeGuard met au point un compteur vidéo sur ses ruches connectées (Toulouse: Na sledovanie úmrtnosti včiel start-up BeeGuard vyvinul monitorovanie pripojených úlov pomocou videa).

4.2.1. EHSV zdôrazňuje, že ľudská činnosť, ako napr. niektoré postupy v poľnohospodárstve, patrí medzi jednu z príčin úbytku opelovačov a straty biodiverzity, ale poľnohospodárstvo môže byť aj riešením. Napríklad si želá, aby sa viac podporovali projekty ako opätovná výsadba živých plotov alebo rozvoj medonosných zdrojov poľnohospodármi, aby sa stali aktérmi pri záchrane včiel a biodiverzity. Okrem toho bude mimoriadne dôležité lepšie odmeňovať poľnohospodárov za ekosystémové služby, ktoré poskytujú, aby sa podporovali pri vykonávaní týchto druhov projektov.

4.2.2. EHSV berie na vedomie silnú ambíciu Európskej komisie, aby sa poľnohospodárstvo stalo prostriedkom na obnovu biodiverzity, s cieľmi a opatreniami stratégie v oblasti biodiverzity a stratégie „Z farmy na stôl“ a s návrhom nariadenia o obnove prírody, a vyjadruje znepokojenie v súvislosti s rešpektovaním potravinovej sebestačnosti Európskej únie.

4.2.3. EHSV sa domnieva, že treba tiež zhodnotiť dobrovoľné postupy poľnohospodárskych iniciatív na podporu opelovačov či biodiverzity, ktoré sa v celej Európe množia. Napríklad vo Francúzsku organizácia FNSEA uverejnila výber z poľnohospodárskych iniciatív prospešných pre opelovače⁽²¹⁾. S cieľom šíriť osvedčené postupy typu „Api-Agri“ sa v ňom uvádzajú dobrovoľné iniciatívy prospešné pre opelovače vo Francúzsku, pričom sa zhŕňajú inšpirujúce, pozitívne a pragmatické príklady. Podľa rovnakej zásady sa v Dánsku v roku 2018 začala komunikačná kampaň s názvom „10 bee-friendly recommendations for your farm“⁽²²⁾. Propagujú sa v nej rôzne dobrovoľné iniciatívy, ktoré môžu poľnohospodári realizovať na úrovni poľnohospodárskeho podniku, napríklad vysadiť živé ploty, kvitnúce pásy, obmedziť unášanie postreku pri aplikácii prípravkov na ochranu rastlín postrekovaním za vhodných poveternostných podmienok (napr. pri slabom vetre) alebo používaním systémov na obmedzenie unášania.

4.2.4. EHSV sa domnieva, že na obnovu prírodných ekosystémov v poľnohospodárskych oblastiach by sa Európska komisia mala opierať o súbor opatrení: zachovanie a obnova agroekologickej infraštruktúry, diverzifikácia plodín na podporu zavedenia rôznorodých plodín v krajine, rozvoj agrolesníctva, ekologického poľnohospodárstva a výrobkov s identifikačnými značkami kvality a pôvodu, zachovanie trvalých trávnych porastov, zníženie používania a vplyvu pesticídov atď.

4.3. Pokiaľ ide o požiadavku Európskej iniciatívy občanov „uskutočniť reformu poľnohospodárstva, pri ktorej sa budú uprednostňovať drobné, rôznorodé a udržateľné poľnohospodárstva a ktorá bude podporovať rýchly rast agroekologického a ekologického poľnohospodárstva a umožní nezávislé vzdelávanie vedené poľnohospodármi a výskum poľnohospodárstva bez používania pesticídov a GMO“:

4.3.1. EHSV poukazuje na existenciu správy 300 odborníkov z 23 členských štátov, ktorí analyzovali možné vplyvy budúcej SPP na ochranu a obnovu biodiverzity⁽²³⁾. Vedci vypracovali konkrétne návrhy na zlepšenie vplyvu SPP na biodiverzitu a podporu poľnohospodárov pri tejto transformácii. EHSV odporúča, aby sa nimi Európska komisia a členské štáty inšpirovali v rámci reformy SPP, ktorá je silným nástrojom reformy poľnohospodárstva.

4.3.2. EHSV sa však domnieva, že agroekologickú transformáciu a zlepšenie biodiverzity nebude možné uskutočniť len z Bruselu prostredníctvom SPP, a zdôrazňuje aj dôležitosť miestnej úrovne. Na prispôbenie sa osobitým črtám území sa musia rozvinúť aj miestne riešenia medzi poľnohospodármi a vlastníckmi pôdy.

4.3.3. Okrem toho by EHSV chcel zdôrazniť, že sa prikláňa k výskumu účinných alternatív, aby sa poľnohospodári nezanechali bez riešenia. Chcel by preto ďalej podporovať presné poľnohospodárstvo, digitálne poľnohospodárstvo, biologickú kontrolu, robotiku, ale aj agrolesníctvo s primeranou finančnou zložkou na rozvoj výskumu, vytváranie inovácií a ich zavádzanie odvetvami a poľnohospodármi.

4.3.4. EHSV uznáva dôležitosť včelárstva ako hospodárskeho odvetvia, ktoré najmä prispieva k rozvoju vidieka a udržaniu obyvateľstva na týchto územiach, v mnohých členských štátoch. S ohľadom na nedostatočnú výrobu medu v Európe sa podpora včelárstva a hospodárske zhodnocovanie medu a ďalších včelích produktov (peľ, vosk, materská kašička atď.) musia posilniť, aby sa zachovalo profesionálne včelárstvo šetrné k životnému prostrediu a schopné plniť potreby Európy v oblasti spotreby medu. EHSV považuje za dôležité, aby včelári vytvárali profesijné organizácie s cieľom lepšie sa organizovať a účinnejšie obhajovať záujmy európskeho včelárstva. Predovšetkým si želá, aby Európska komisia využila príležitosť, ktorú ponúka nadchádzajúca revízia smernice o mede, a posilnila označovanie a vysledovateľnosť medu s cieľom účinnejšie bojovať v tejto oblasti proti podvodom a dovozu z tretích krajín, ktoré nespĺňajú naše normy, čo oslabuje európsku produkciu medu.

(21) EFSA, 2022. Recueil des initiatives agricoles favorables aux pollinisateurs (Výber z poľnohospodárskych iniciatív prospešných pre opelovače).

(22) Dánska rada pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo, 2018. 10 bee-friendly recommendations for your farm.

(23) Pe'er a kol., 2022. How can the European Common Agricultural Policy help halt biodiversity loss? Recommendations by over 300 experts.

4.3.5. Napokon, aby bola ekologická transformácia pre európskych poľnohospodárov prijateľná, EHSV odporúča Európskej komisii, aby urýchlene konkretizovala uplatňovanie reciprocity noriem, aby sa obmedzili narušenia hospodárskej súťaže pre európskych poľnohospodárov.

V Bruseli 15. decembra 2022

Predsedníčka
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Christa SCHWENG
